

JAMES SAUNDERS

SZEGÉNY JÓ FRICI

Komédia

Fordította: Papp Zoltán

Szereplők:

Pringle

Pringle-né

Szin: Nappali. Pringle karosszékben ül, feje hátrabicsaklik, szeme csukva. A másik karosszékben Pringle-né köt. Teljes csend.

PRINGLE-NÉ Egy sima, egy fordított, egy piros, egy zöld. (Szünet) Ó, ugy aludni, ahogy a férjem! Persze, hogy nincs egy unalmas pillanata. Nem vicc ám lehozni mellette huszonöt évet, egyetlen szemhunyás nélkül, ezt elhihetik. Még ha be is fejez az ember néhány kötést. Egy sima...

PRINGLE (minden átmenet nélkül éber) Hát én nem tudom tultenni magam szegény jó Fricin.

PRINGLE-NÉ Okosabb nem gondolni rá. Kész, vége.

PRINGLE Ha te ilyen bölcsen fogod fel... (Szünet) Mintha tegnap történt volna.

PRINGLE-NÉ Az idő bizony megtréfálja az ember lányát.

PRINGLE Ahogy a költő mondja: Miként a fergeteges... (Kész, szünet.)

PRINGLE-NÉ Hát nem muris, mondd, hogy csak ugy egyszerűen kettészelnék valakit? Egyetlen figyelmeztető szó nélkül. Muris...

PRINGLE Ezt azért nem mondanám. Hogy muris. Én inkább azt mondanám, hogy különös. Nem pedig muris, ahogy te mondog.

PRINGLE-NÉ Én persze ugy értettem, hogy különös.

PRINGLE Aha, értem. (Ásit) Én meg azt hittem, te ugy érted, muris. Dehát ha te ugy érted, hogy különös, az más.

PRINGLE-NÉ Igen, igen, ugy értettem, különös.

PRINGLE De még milyen különös. Sőt, rettentően különös. És majdnem muris, ha jobban belegondol az ember.

PRINGLE-NÉ Nem. Murisnak nem muris. Különösnek nagyon is különös, de nem éppen muris, azt hiszem.

PRINGLE Szóval te így gondold.

PRINGLE-NÉ Igen, én így gondolom. Végtére is...

PRINGLE Igen, igen, persze, biztosan igazad van. De ha azt mernéd állítani, hogy Fricinek áldott jó humorérzéke volt, akkor én...

PRINGLE-NÉ Frici áldott jó ember volt.

PRINGLE Igen. Ehhez nem fér kétség.

PRINGLE-NÉ Jó keresztény volt.

PRINGLE Tetőtől-talpig. Abszolúte.

PRINGLE-NÉ Templomjáró keresztény volt. Minden karácsonykor elment.

PRINGLE Hogy jó ember volt, az nem vitás. Ha valaki, hát én aztán tudom... De humorérzéke, az nem volt neki.

PRINGLE-NÉ A gallérja mindig merev volt, mint a tüzpiskáló. Ernyőjét soha ki nem nyitotta, még ha zuhogott is. Angol ur volt, tetőtől talpig.

PRINGLE Mi tagadás, az volt.

PRINGLE-NÉ Mondhat róla bárki bármit, egyet nem lehet letagadni: arra mindig kényes volt, hogy a bajsza hegyesre legyen pödörve.

PRINGLE Mije?

PRINGLE-NÉ Márpedig ez sok mindent elárul egy férfiről. Egy ilyen hegyesre pödrott bajusz.

PRINGLE Fricinek nem volt bajsza!

PRINGLE-NÉ Vagyis te azt állítod, hogy simára borotvált képpel mászkált.

PRINGLE Ha neked így jobban tetszik...

PRINGLE-NÉ Ugy, szóval ide akarsz kilyukadni.

PRINGLE Barkója, az volt neki. Az orra likából nőtt ki.

PRINGLE-NÉ Fricinek?

PRINGLE De nem is barkó volt az. Hanem szőr. Sőt, szőrzet. Ez az. Egészen hosszú szőrzet. Majdnem barkó. De amit mi bajusznak hívunk, az nem volt neki.

PRINGLE-NÉ Márpedig volt neki. Hosszu, hegyes bajsza volt.

PRINGLE Milyen színü?

PRINGLE-NÉ Hát olyan... barnás.

PRINGLE Nem megy ez, kedvesem.

PRINGLE-NÉ Van képed itt ülni, és a szemembe vágni, hogy Fricinek nem volt bajsza?

PRINGLE Nem kép kell ehhez, kedvesem.

PRINGLE-NÉ Már megbocsáss, én azt hiszem, nagyon is az kell hozzá.

PRINGLE Már megbocsáss, de én meg azt hiszem, a közöttünk felmerülő véleményeltérés konok ellenkezéssé fajult. Amit te állítasz, annak én az ellenkezőjét állítom. És ez a vég. Ilyenkor okosabb elfelejteni az egészet.

PRINGLE-NÉ Ha így látod jónak, Ernő drágám... (Szünet, melyet Pringle alvással, Pringle-né kötögetéssel tölt ki.)

PRINGLE (hirtelen kiegyenesedik a székben) Ha Fricinek bajsza lett volna, ez a bajusz rajta volna azon a fényképen, amit 1925-ben Sandwichben a promenádon készítettek róla. Így van? Erre felelj. Na látod.

PRINGLE-NÉ Frici soha életében nem járt Sandwichben.

PRINGLE Hát ez jó.

PRINGLE-NÉ Tudniillik ki nem állhatta Sandwichet.

PRINGLE Hogy lehet az, hogy ki nem állhatta, mikor nem is járt ott?

PRINGLE-NÉ A nevét, azt ki nem állhatta. Nemcsak hogy nem járt Sandwichben, de meg se ette.

PRINGLE Azt akarod nekem bemesélni, hogy Frici életében nem evett szendvicset?

PRINGLE-NÉ Soha életében.

PRINGLE 1925-ben, velem, meg veled, amikor azt a fényképet csinálták róla a promenádon. A fényképen Frici eszik. Sonkás szendvicset Sandwichben.

PRINGLE-NÉ Nem Ernő. Nem 1925-ben. Nem Frici. Nem szendvicset. És nem Sandwichben.

PRINGLE Hát ez több a soknál.

PRINGLE-NÉ Talán Dealben. Talán 1924-ben. Talán sonkás roládot. De nem Frici. Hanem Tomi.

PRINGLE Tamás? Miféle Tomi?

PRINGLE-NÉ Na látod fiam, ez itt a baj. A memóriád, az nem jó.

PRINGLE Aha! Szóval a memóriám. Az én memóriám! Nahát akkor nézzük csak meg azt a fényképalbumot. (Albumot huz elő az asztalfiókból.) Ez az. Nem,

nem ez az. Hol az az átkozott szemüveg?

PRINGLE-NÉ A szemeden, drágám. Ottan van a szemeden.

PRINGLE A szememen? Tényleg. Hol is legyen egy szemüveg, nem igaz? Már látok is. Na, nézzük csak! (Lapozgat az albumban) Tudod, Etelkám, a nagyanyád nővére pompás egy teremtés volt, meg kell hagyni.

PRINGLE-NÉ Az apám is ezt szokta mondani.

PRINGLE A te apád? Nevetséges. Az én anyám szokta mondani, mert tudod drágám, én inkább az anyámra ütök, nem úgy mint te, aki az apádra. Szóval, ahogy az apám szokta mondani vasárnapi ebédek után, abban az időben ugye a vasárnapi ebéd az igazi vasárnapi ebéd volt, úgy értem persze, hogy vasárnapi ebéd, nem ám az a vasárnapi ebéd, amit manapság tesznek az emberek elé, hanem igazi vasárnapi ebéd, sok zöldséggel, vajas babbal, nálunk persze főszerpet játszott a bab, mert szegény jó apám szenvedélyes babpárti volt. Drága öreg fater. Nem volt valami jó élete, de enni legalább evett.

PRINGLE-NÉ Nem akarnád inkább meghallgatni a híreket?

PRINGLE Nem, nem és nem. Hol is tartottunk? Igen, igen, igen. Ez az. (Kiemel egy képet az albumból) Az én memóriám, ugye!! Tisztázzuk csak előbb az álláspontokat. Te ugyebár azt állítod, hogy szegény jó Friciről nem készült fénykép a sandwichi promenádon 1925-ben, amikor is szegény jó Frici, jómagam, valamint a te társaságodban sonkás szendvicset evett Sandwichben, bajusztalanul. Így van?

PRINGLE-NÉ Két sima, egy fordított.

PRINGLE Akkor nézd csak ezt a fényképet. (Odateszi Pringle-né elé) Te. Én. Frici. Eszik. Sonkás szendvicset. Bajusztalanul. Nézzük most a hátulját. Mi áll rajta?

PRINGLE-NÉ Uram irgalmazz...

PRINGLE Sandwich, promenád, 1925. He?

PRINGLE-NÉ Ha igaz.

PRINGLE Mi?

PRINGLE-NÉ Hogy ez itten Frici.

PRINGLE Hát ki az ördög, ha nem Frici?

PRINGLE-NÉ Hát Vili.

PRINGLE Dehát Vilinek volt bajsza. Ez meg itt bajusztalan.

PRINGLE-NÉ Tévedsz drágám. Vili bajusztalan volt. Roby viszont, na, annak látod volt bajsza.

PRINGLE Robynak a létezéséről se tudtam. Vilinek a létezéséről tudtam. Mindaddig abban a hitben éltem, hogy Vili az Vili. Ez persze így is van. De hogy Vili az Roby... Mindig is mélyére akartam én ásni ennek a bajuszügynek! Lássuk csak. Kezdjük a legelején. Szóval neki végig bajusza volt.

PRINGLE-NÉ Nem drágám, Vili végig bajusztalan volt.

PRINGLE Igen, ezt értem. Így tudom én is. Vili végig bajusztalan volt, csak éppen volt bajsza. Csakhogy Vili Roby volt. Hát ez bizony...

PRINGLE-NÉ (nagyon gyöngéden) Nem kérsz még egy kávé?

PRINGLE Most ittam.

PRINGLE-NÉ Azért mondom, hogy még egyet...

PRINGLE Azért mondom, hogy belezavarodjam ebbe a bajusz ügybe. Csakhogy ez nem megy, drágám. Én mindenre emlékszem. Hát ez érdekes. Azt hiszem, Etelkám, hogy igazad van. Ez itt Vili. Csakhogy bajusztalanul nagyon nehéz felismerni.

PRINGLE-NÉ Tévedsz drágám. Vili bajusztalan volt.

PRINGLE Én is azt mondom drágám, hogy azért nehéz felismerni.

PRINGLE-NÉ Akkor jó.

PRINGLE Na, lássuk csak, rögtön kiderül.

PRINGLE-NÉ Az édesanyám is ezt szokta mondani.

PRINGLE A te anyád? A te anyád ezt sose mondta. Ezt az én apám mondta.

PRINGLE-NÉ Tévedsz drágám. Az én anyám mondta.

PRINGLE Hát ki az ur a háznál, én vagy te? Tehát, az én apám szokta mondani...

(Szünet) Ahogy az én apám szokta mondani...

PRINGLE-NÉ (vele együtt) Nem kérsz még egy kávét?

PRINGLE Ahogy az apám szokta mondani...

PRINGLE-NÉ (vele együtt) Nem kérsz még egy kávét?

(Szünet)

PRINGLE Elegem van ebből, hallod-e! Az unokahugod férje egy modortalan disznó, az anyád nővére izléstelen kalapokat hord!

PRINGLE-NÉ Hányszor lobbantod még a szememre?

PRINGLE És leviszem Fidót az utcára! Igenis, megsétáltatom!

PRINGLE-NÉ Fidó három éve kimult. Különben Suzynak hívták. Mert hogy szuka volt.

(Pringle kimegy, Pringle-né tovább köt, mintha mi sem történt volna.) De sokára csapódik a kapu. Bizonyosan nem találja a pórázt. (A kapu csapódik.) Na, megtalálta... (Köt, hangos kopogás a kapun) Elfelejtette magával vinni a kulcsot. Akkor csak várjon. Nem ő az egyetlen, aki vár... Számolok tizig, és csak aztán nyitok neki ajtót. Egy - kettő - három - négy - öt - hat - hét - nyolc - kilenc - (Hallgatózik) Valaki bedugta a kulcsot a zárba! Ez ő... Most kinyitja az ajtót. Szóval mégiscsak megtalálta a kulcsot. Dehát akkor miért nyit ajtót? Elfelejtette volna, hogy megtalálta a kulcsot, és jön be, hogy megkeresse? Végtére is orrán van a pápaszeme... Dehát, számít ez nála! (Fülel) Akkor meg miért ácsorog a hallban? Talán most jött rá, hogy nála a kulcs, amit meg akart keresni... Dehát akkor miért nem megy vissza? Elvesztette volna a pórázt, miközben a kulcsot kereste? De csak kinn vesztette el, ő meg belül van most... Hátha kiment. Hátha olyan zajtalanul ment ki, hogy én nem... Hátha egyáltalán nem is jött vissza! Ez az. Hátha ezt az egészet csak úgy képzelem. Megbolondulok végre egészen? (Hallgatózik) Semmi nesz... Magasságos isten, hátha csak képzelem, hogy úgy képzeltem az egészet... Kötögetek egy kicsikét, hátha... (Köt, aztán abbahagyja) Kötni még tudok... Hacsak nem úgy képzelem, hogy kötök... (Köt, aztán abbahagyja) De ha el tudom képzelni magamat, amint kötök, akkor tudnom kell kötni... Nem egészen biztos, hogy kopogott. És még mindig ott áll. Talán azért áll ott, mert meg akar ölni. A pórázzal akar megfojtani... Nem vinné rá a lélek. Mennybéli atyauristen, hát persze. Értem már. Igen, igen, így történhetett: kiment, aztán eszébe jutott, hogy elfejeltette magával vinni a kulcsot. Ott van a zsebében. Erre kinyitotta az ajtót, hogy beszéljon nekem, hogy nem kell ajtót nyissak neki, mert végtére is megtalálta a kulcsot. Igen, igen, összeáll a kép. De... amikor belépett, torkon ragadta a gyanu: miért nem nyitottam neki ajtót, amikor kopogott? Hátha rosszul lettem, hátha gutaütést kaptam. Hátha ott ülök a kötésekre borulva, és az élet színe kifutott már viaszos arcomból. Etelkám, mit tettem veled? Hát ilyen végre kellett jutnod? S nem láthatom többé a... Ellenkezőleg: más gyanu ragadta torkon: egyszerűen ez a nő nem akar ajtót nyitni. Csak ül ott benn, az égvilágon semmi baja, és azt mondja magában, miért nyissak én ajtót. Hadd várjon. Aha! Szóval így van.

Na jó. De kettőn áll a vásár, édes asszonyom! Ha ön azt hiszi, hogy én... Persze, lehet, hogy ez a szegény asszony mégiscsak... eh, képtelenség. Soha nem kap ez gutaütést. Még a foga is megvan neki mind. Gutaütés, haha, kacagnom kell. Szóval, asszonyom, ön azt hiszi, hogy én beveszem ezt a rémtörténetet a gutaütésről? Hát nem... Ámde, édes Istenem, most mit csináljak? Ha most belépek, miután ilyen hosszú ideig álldogáltam itt kinn, nevetségessé válok. Mit mondjak, mi a fenét csináltam itt kinn? Hogy azon tűnődtem, gutaütést kapott-e, vagy sem? Szóval mondja meg Etelka, te ott álltál kinn a hallban, és vártad, hogy meghaljak. Szóval így kell ezt csinálni. Ámde ha kimegyek, akkor is nevetségessé válok. Az ember bekopog, aztán benyit, aztán csak álldogál a hallban, végül kimegy... Nem, hát ez végképp nevetséges... De most már tehetek bármit, nevetség tárgya vagyok, kutyaszorítóba kerültem, az a helyzet, hogy kínos dilemma előtt állok. Ebben a helyzetben bármit teszek, szükségképpen nevetségessé válok. Kerülhet ennél kínosabb helyzetbe egy férfi? Ott benn persze azt is képzelheti, hogy én kaptam gutaütést... Na nem. Nem és nem. Legokosabb emelt fővel nekivágni. Ha most becsapom az ajtót, aztán sétálok egyet, mikor visszatérek, mind a ketten úgy tehetünk, mintha mi sem történt volna. Igen, igen, igen. Ez a helyes megoldás. Számolok tízig, kilépek, és gyorsan becsapom az ajtót... Egy - kettő - három - négy - öt - hat - hét - nyolc - kilenc - (Kopogás) Jesszusom, valaki az ajtó mögött áll! Ernő csapdába esett. Nem, nem, várjunk csak. Valaki nyitja az ajtót. Kulccsal. Kívülről! (Ajtó csapódik) Orvtámadás! Összeesküvés! A meggyilkolásomra! (Nyilik az ajtó és Pringle belép. Pipára gyujt.) Kellemes volt a séta, drágám? (Nyugodtan köt.)

PRINGLE Kinn se voltam.

PRINGLE-NÉ (köt) Ugyan.

PRINGLE Fura dolog történt. Majdnem muris. Először nem leltem a pórázt; aztán alig, hogy becsuktam az ajtót, eszembe jutott, hogy elfelejtettem magammal hozni a kulcsot. Aztán, amikor álltam az ajtó előtt, és nyitásra vártam, akkor történt ez a furcsa dolog. Eszembe jutott, hogy a kulcs a zsebemben van. Egész idő alatt ott volt. Ha, ha, ha! Akkor aztán bejöttem, hogy közöljem veled, ne fáradj az ajtóval, mert végre megvan a kulcs.

PRINGLE-NÉ Ekkor mentél ki újra.

PRINGLE Dehogy. Esni kezdett, és mivel elfelejtettem cipőt huzni, úgy döntöttem, mégse megyek sétálni ma este.

PRINGLE-NÉ Milyen kár!

PRINGLE No, no. Végére is sétáltam tegnap este, és nem szeretnék szokások rabja lenni. (Asztalra teszi a pórázt) Különbösen is, Fido nem szeret sétálni, hiszen tudod. Pláne, mióta kimult szegény. (Bánatosan csóválja a fejét, Pringle-né széke mögé áll.)

PRINGLE-NÉ Ernő!

PRINGLE Igen, drágám!

PRINGLE-NÉ (abbahagyja a kötést) Mit csinálsz?

PRINGLE Állok a széked mögött.

PRINGLE-NÉ (köt) Ennyi évet eltöltöttem vele, és még soha nem állt a székem mögé. Miért kell ezt pont ma este csinálnia velem? Meg akar tán ölni? Magasságos uristen, sikítsak? Vessek térdre magam, tépjem föl ruhámat a keblemen, úgy kérjek kegyelmet? Nem, talán mégsem. Lehet, hogy tévedek. Tegnap este is tévedtem. (Köt)

PRINGLE Visszatérve Fricire... (Zajosán kiveri a pipáját az egyik falon.)

PRINGLE-NÉ Igen, drágám.

PRINGLE Mindent összevetve, és minden köteles tisztelet mellett ki kell jelentenem, hogy hiányzott belőle az, amit jó humorérzéknek hívunk.

PRINGLE-NÉ Frici elsőrangú nevelést kapott. Beszélt olaszul, franciául, és még egy nyelven, csak tudnám, milyen nyelven is. Ja igen, az anyanyelvén. Node, ez mind smafu. Fricinek volt saját mikroszkópja. Hol találsz te manapság olyan embert, akinek saját mikroszkópja van?

PRINGLE De Etelkám, én teljesen egyetértek veled. Én csak annyit...

PRINGLE-NÉ Nem tűröm, hogy meggyalázd szegény jó Frici emlékét.

PRINGLE De Etelkám, az isten szerelmére...

PRINGLE-NÉ Persze azért neki is volt egy ici-pici gyenge pontja. Jó humorérzékkel bizony nem volt megáldva.

PRINGLE (gondterhelten) Hát, nem tudom. Végül is nem vicc az, ha kettészelik az embert.

PRINGLE-NÉ De Ernő kérlek, neki azelőtt se volt jó humorérzéke.

PRINGLE Azelőtt?

PRINGLE-NÉ Mielőtt kettészelték volna.

PRINGLE Hm. Hát ez a mielőtt, hát ez megint más.

PRINGLE-NÉ Ugyhogy nem sokat számít, kettészelték-e vagy sem.

PRINGLE Hát így is lehet nézni a dolgokat, az bizonyos. Tudod, én azt hiszem, egy-két napig elrágódom ezen. Olyan gondolat ez, amit meg kell az embernek hányni-vetni az elméjében, hogy teljes bonyolultságában meg tudja érteni. (Elalszik)

PRINGLE-NÉ Egy sima, olyan mint a hónomalja, aztán hatszázkilencvennyolc fordított. De lehet, hogy hatszázkilencvenkilenc. Semmi sem biztos, míg be nem fejezi az ember egészen. Ez, amit most mondtam, ez biztos.

PRINGLE (horkant, fölriad) Mi az? Ki az?

PRINGLE-NÉ Te vagy az, drágám.

PRINGLE Ki vagyok én?

PRINGLE-NÉ Aki horkantott.

PRINGLE Belémnyilalt egy gondolat.

PRINGLE-NÉ Jesszusom.

PRINGLE Ha Fricinek, mint azt már megállapítottuk, azelőtt se volt jó humorérzéke, akkor kérdelem én és joggal, miért lett kettészelve?

PRINGLE-NÉ De Ernő drágám, hiszen...

PRINGLE (talpra ugrik, dobog a lábával) Álljon meg a menet. Elmacskásodott a lábam. Hála legyen a jóistennek, hogy ebben a különálló házban élünk. Mert ha a lábam itt elmacskásodik nekem, akkorát dobbantok a padlón, amekkorát én akarok, anélkül, hogy a bosszu-szomjas szomszédoktól kellene tartanom. Továbbá: akkor verem ki a pipám a négy fal valamelyikén, amikor nekem tetszik. Nagy dolog a szabadság, hiába... Ezzel szemben az a ház, amelyben Frici lakott, csak részben volt különálló. Frici csak három falon verhetette ki a pipáját.

PRINGLE-NÉ De Ernő kérlek...

PRINGLE És ez már nem szabadság. Mondhatsz, amit akarsz, ez már nem szabadság.

PRINGLE-NÉ Ernő drágám, hiszen te is tudod...

PRINGLE Háromnegyed szabadság, ezt elismerem, de nem egész szabadság.

PRINGLE-NÉ ...hogy Frici cigarettázott.

PRINGLE Persze, hogy. Mert nem mert pipázni. Félt a következményektől.
Egy különálló házban, ugye megint más. Azt csinálom, amit akarok. Ha pipázni akarok, hát pipázom. És ami a leglényegesebb, Fricinek nem volt jó humorérzéke.

PRINGLE-NÉ Ez a meztelen igazság.

PRINGLE (leül) És mégis sikerült kettévágnia magát. Ez hogy lehet?

PRINGLE-NÉ De Ernő drágám, te vágta ketté.

PRINGLE Jó, jó, ezt tudjuk, ez rendben van. A fő kérdés nem ez. A fő kérdés így hangzik: miért szeltem én ketté szegény jó Fricit?

PRINGLE-NÉ Miért?

PRINGLE Ugy van. Ez itt a kérdés. A miért. Nem pedig a vajon. Elvégre ok nélkül nem tesz ilyet az ember. Ahogy az apám szokta mondogatni...

PRINGLE-NÉ Az én apám az ellenkezőjét szokta mondogatni.

PRINGLE Már most, visszatérve arra...

PRINGLE-NÉ Hogy miért...

PRINGLE Szeltem én ketté szegény jó Fricit...

PRINGLE-NÉ Azt kell hinnem, okod volt rá.

PRINGLE Pontosan.

PRINGLE-NÉ Holott derék istenfélő ember volt.

PRINGLE El van ismerve. És most jön az én érvem, gondolatmenetem csúcspontja: milyen lehetséges okból kifolyólag szelnek ketté egy derék istenfélő embert, akinek ráadásul még jó humorérzéke sincs.

PRINGLE-NÉ De Ernő drágám...

PRINGLE Engedtesse meg nekem, hogy folytassam. Mert ha őneki mondjuk van jó humorérzéke, kinevet engemet, erre föl én fogom magam, és kettészelem őtet.

PRINGLE-NÉ Tényleg?

PRINGLE Isten engem úgy segítjen. Végtelenül utálok, ha kinevetnek.

PRINGLE-NÉ De Ernő drágám, Frici még csak el sem mosolyodott egész életében.

PRINGLE Mert nem volt neki humorérzéke. De ez esetben miért szeltem én ketté? Föl nem foghatom...

PRINGLE-NÉ Hát persze azért meglátott téged a ruhásszekrényben.

PRINGLE Egetverő képtelenség... Drága Etelkám, én életemben nem jártam ruhásszekrényben. Jóságos isten, ilyet mondani... Rólam!

PRINGLE-NÉ Frici miatt volt, tudod.

PRINGLE Frici miatt tartózkodtam a saját ruhásszekrényemben?

PRINGLE-NÉ Nem a sajátodéban, Ernő drágám.

PRINGLE Hanem?

PRINGLE-NÉ Friciében.

PRINGLE Én? Frici ruhásszekrényében?

PRINGLE-NÉ Igen Ernő, te.

PRINGLE Nahát. És ha szabad kérdenem, mit kerestem én Frici ruhásszekrényében? Lovaspóloztam ott, vagy hegyet másztam? Vagy az emlékirataimat irtam?

PRINGLE-NÉ Nem Ernő.

PRINGLE Akkor könyörgök, mit műveltem ott?

PRINGLE-NÉ Bujtál.

PRINGLE Bujtam?

PRINGLE-NÉ Bujtál.

PRINGLE Ki elől?

PRINGLE-NÉ Frici elől.

PRINGLE Lehet, hogy súlyos tévedés áldozata vagyok, ezért javíts ki, ha rosszul mondom. De az az érzésem, ha én el kívánok rejtőzni Frici elől, akkor nem az ő, hanem a saját ruhásszekrényembe bujok.

PRINGLE-NÉ Akkoriban nem volt saját ruhásszekrényed.

PRINGLE (kétségbeesetten feláll. Egy pillanat múlva visszaül) De Etel drágám, nekem mindig volt saját ruhásszekrényem.

PRINGLE-NÉ Tulzás Ernő.

PRINGLE Na nem mindig, ez természetes. A mindennapi nyelvhasználatban a mindig annyit jelent, hogy majdnem mindig. Annyi bizonyos, hogy nekem majdnem mindig volt saját ruhásszekrényem. S ez korántsem mondható el Friciről. Neki ugyanis szinte soha nem volt ruhásszekrénye.

PRINGLE-NÉ Neki is majdnem mindig volt saját ruhásszekrénye.

PRINGLE Bizonyos vagy te ebben?

PRINGLE-NÉ Igen Ernő.

PRINGLE Még ilyet... Tudod, én ez alatt a sok-sok év alatt folyton arra gondoltam, mondhat bárki bármit Friciről, egy bizonyos: neki szinte soha nem volt saját ruhásszekrénye. A végén még kiderül, hogy gondol valamit az ember, aztán kénytelen lesz belátni, hogy tévedett.

PRINGLE-NÉ Na látod...

PRINGLE Ami igaz, az igaz... Szóval Frici ruhásszekrényében rejtőztem. No de ilyet. Csak tudnám, hová lett az a ruhásszekrény?

PRINGLE-NÉ Ott van fönny az emeleten.

PRINGLE De ott fönny az emeleten nem Frici ruhásszekrénye van, hanem az enyém.

PRINGLE-NÉ De Ernő.

PRINGLE Nem, nem és nem. Ebben egy tapodtat sem engedhetek. Az a ruhásszekrény ott fönny az enyém. Nem pedig Fricié.

PRINGLE-NÉ De az övé volt.

PRINGLE Mi?

PRINGLE-NÉ Az a ruhásszekrény.

PRINGLE Miket beszélsz Etelkám?

PRINGLE-NÉ Fricié volt, bizony.

PRINGLE Azt akarod mondani, hogy tőle kaptam?

PRINGLE-NÉ Nem éppen kaptad.

PRINGLE Akkor meg?

PRINGLE-NÉ Frici ketté lett szelve, tudod.

PRINGLE Na és?

PRINGLE-NÉ Hát... szóval azután történt, hogy...

PRINGLE Nekem adta a ruhásszekrényt. Értem. Milyen jó ember volt.

PRINGLE-NÉ Nem éppen adta.

PRINGLE Aha! Várj csak! Megvan. Nem adta. Elhoztam.

PRINGLE-NÉ Nem egészen.

PRINGLE Ez az. Elrejtőztem Fred ruhásszekrényében. Aztán kettészeltem. Aztán elhoztam a ruhásszekrényt. Jézusom, hát ezért? Ezért szeltem ketté? Egy ruhásszekrényért?

PRINGLE-NÉ Nem egészen.

PRINGLE Drága Etelkám... Fricinek volt egy ruhásszekrénye. Én kettészeltem Fricit. A ruhásszekrény ott fönny van. Namármost. Ki vitte oda a ruhásszekrényt?

PRINGLENÉ Senki. Mindig is ott fönn volt.

PRINGLE Drága Etelkám, nem vagyok benne bizonyos, figyelmesen követted-e a gondolatmenetemet. Fricinek volt egy ruhásszekrénye. Ezt a ruhásszekrényt a lakásán tartotta.

PRINGLE-NÉ Ernő drágám, ez Frici lakása volt.

PRINGLE (feláll, a sarokba megy. Végigvizsgálja a szobát) De hiszen ez az én lakásom.

PRINGLE-NÉ De azelőtt Fricié volt.

PRINGLE Ez a lakás majdnem mindig az enyém volt.

PRINGLE-NÉ Majdnem mindig az nem mindig, Ernő.

PRINGLE Bizonyos vagy benne, hogy Fricié volt?

PRINGLE-NÉ Igen, Ernő.

PRINGLE Tudod te, mit jelent ez? Ez a tény teljesen új megvilágításba helyezi a dolgokat. Hogy úgy mondjam, teljesen más a leányzó fekvése. Na, menjünk végig az egészen újra. Én Frici ruhásszekrényében tartózkodtam, rejtőzöm. Frici elől. Frici elől?

PRINGLE-NÉ (köt).

PRINGLE Ezek után kettészelem Fricit... Csak úgy közbevetőleg: eldölt ez a bajszkérdés? Volt neki, vagy nem volt neki?

PRINGLE-NÉ (köt)

PRINGLE Szeretnék tiszta képet látni. A lelkem szemeivel szeretném látni a tiszta képet. Tehát: én a szekrényben... Megállunk!

PRINGLE-NÉ (köt).

PRINGLE Megvan a megoldás! (Fölveszi a szemüvegét) Heuréka! Megvan az indítók. Azért szeltem ketté Fricit, mert rájött, hol rejtőzöm. (Diadalmasan néz Pringle-nére, a székéhez megy, leül) Na? Mit szólsz hozzá? (Elalszik)

PRINGLE-NÉ És ez így megy. Az orrán át beszívja a levegőt, a száján meg kifujja. Frici fordítva csinálta. Ő a száján szedte a levegőt, és az orrán fujta ki. Sokszor eltűnődöm rajta, vajon érdemes volt-e ezért? Apám szokta mondani, hogy egy uriember mindenfélét álmodik. Ernő egy falról álmodik. Egész éjjel. Mihelyt lehunyja a szemét, azonnal elkezd álmodni arról a falról, és abba se hagyja, míg föl nem ébred. Azt mondja, ez a fal-álom végtelenül valószínű. Az apja is egy falról álmodott egész életében. Hogy ez a két fal ugyanaz a fal-e, azt nem tudom.

PRINGLE (felriad) Mi az? Ki az?

PRINGLE-NÉ Semmi Ernő, semmi.

PRINGLE Végtelenül valószínű álmom volt. Mit gondolsz, miről álmodtam?

PRINGLE-NÉ Egy falról.

PRINGLE Két falról. Az egyiket nem lehetett látni a másiktól, mert egymás mögött húzódtak, de én tudom, hogy két fal volt.

PRINGLE-NÉ (köt).

PRINGLE A kép tehát, ahogyan most lelki szemeim előtt áll, a következő: Frici belép. Körülnéz. Én nem vagyok látható. Hol lehetek?

PRINGLE A kérdés szónoki volt, Etel. Vagyis az ember nem vár rá feleletet. Én sem. Frici körülnéz. Hol lehetek?

PRINGLENÉ A ruhásszekrényben.

PRINGLE (hápogva felpattan, felkapja az asztalról a pórázt, az ajtóhoz siet, kinyitja, megáll) Leviszem a kutyát sétálni!

PRINGLE-NÉ Az előbb vitted le.

PRINGLE Akkor a macskát!

PRINGLE-NÉ Az is megdöglött.

PRINGLE Szegény jó Frici.

PRINGLE-NÉ Hogy valaki rendszeresen járjon templomba, minden áldott karácsony napján, és aztán kettészeljük... Hát ez nem igazság.

PRINGLE Igazán nevetetett volna, amikor rámtalált a ruhásszekrényben. Ha a humoros oldaláról fogja föl a dolgot, egészen más kifejelete lehetett volna a dolgoknak.

PRINGLE-NÉ Dehát szegény jó Fricinek nem volt humorérzéke.

PRINGLE Nevetnie kellett volna. Ez lett volna a tisztességes eljárás a részéről.

Hiszen tudhatta rólam, hogy nem veszem zokon, ha kinevetnek.

PRINGLE-NÉ De nem tudta.

PRINGLE Egy nagy kérdőjel meredt elém, Etelkám. Ebben a pillanatban. Amikor én el vagyok rejtőzve Frici szekrényében, és ő bejön, megtalál és én kettészelem, - akkor... akkor hol vagy te, Etelkám?

PRINGLE-NÉ Az ágyban.

PRINGLE Ágyban?

PRINGLE-NÉ Igen, Ernő, ágyban.

PRINGLE Na nem. Én mindig előbb fekszem le, mint te. Ha te lefeküdtél, hogy lehet az, hogy én a ruhásszekrényben voltam?

PRINGLE-NÉ Mert közben felkeltél.

PRINGLE Fölkeltem én? Én soha nem kelek fel, ha egyszer lefeküdtem.

PRINGLE-NÉ Akkor felkeltél.

PRINGLE Mi végett?

PRINGLE-NÉ Hogy elbujj a szekrénybe.

PRINGLE Álljon meg a menet. Ezen a ponton megszakad a logika fonala. Folytonossági hiányt észlelek. Nézzük csak meg ezt a jelenetet.

PRINGLE-NÉ Nézzük.

PRINGLE Én is fekszem... Veled egy ágyban?

PRINGLE-NÉ Igen.

PRINGLE Tehát: kimászom az ágyból. Elbujok a szekrényben. Frici rám talál... Te feküdtél, igaz?

PRINGLE-NÉ Igen Ernő.

PRINGLE Kitűnő. Erre felelj nekem! Ki engedte be Fricit?

PRINGLE-NÉ Senki. Bejött magától.

PRINGLE De hogyan?

PRINGLE-NÉ Bejött a saját házába.

PRINGLE Ejha! Sőt: Aha! Értem már... Megállunk! Ha mindez Frici házában történt, akkor hogy kerültünk mi ágyba ott?

PRINGLE-NÉ (leteszi a kötést. Egymásra bámulnak. Vészterhes csönd.) Talán fáradtak voltunk és lefeküdtünk.

PRINGLE Na nem. Én ezt nem veszem be, Etelkám. Mert ha fáradtak voltunk, miért nem mentünk haza lefeküdni?

PRINGLE-NÉ Én otthon voltam.

PRINGLE Etelkám, úgy látszik, neked fogalmad sincs a szituációról. Már ott tartunk, hogy Frici házában vagyunk. Érted? Benn vagyunk a házban.

PRINGLE-NÉ Értem én, Ernő.

PRINGLE Akkor meg hogyan...

PRINGLE-NÉ De Ernő, én akkoriban Frici felesége voltam.

PRINGLE Frici felesége? Etelka! Te az én feleségem vagy. Hozzám jöttél feleségül. Ebben majdnem biztos vagyok. Te majdnem mindig az én feleségem voltál.

PRINGLE-NÉ Majdnem mindig az nem mindig, Ernő.

PRINGLE De ha te Frici felesége voltál, akkor mit keresünk mi... akkor hogy kerültünk abba az ágy... (Leül, az asztalra könyököl, álla a tenyerében. Föláll, Pringle-nére néz, lassan föl-alá járkál, megáll. Pringle-nére bámul, újra sétál, megáll, elmerül gondolataiban. Szünet.)

PRINGLE-NÉ Szerettük egymást, Ernő... szerettük egymást. (Teljesen elfoglalják gondolatai.) A szeretóm voltál, Ernő! A szeretóm! Szerettük egymást! Szerettük!!! (Békésen kötöget. Pringle föleszmél, Pringle-né hirtelen abbahagyja a kötést.) Föl nem foghatom, hogy volt egyszer valami, és aztán egészen más lett belőle. Föl nem foghatom. (Pringle visszaül a székébe.)

PRINGLE Megfoghatatlan... (De Pringle-né már a semmibe bámul) Aztán van itt még egy fura dolog: hogy lehet az, hogy a mi házunk különálló, Fricié meg csak részben volt különálló? Holott a két ház ugyanaz. Érdemes ám elgondolkodni ezen, Eteikám! Érdemes elgondolkodni. (Feje hátrabicsaklik, szemét lecsukja.)

- F ü g g ö n y -